

PAWEŁ GIWOJNO

Komisja Nauk Filologicznych Oddziału Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu

Kiklewicz, Aleksander (2021) *Lingwistyka na bieżąco. Wypisy i komentarze Lublin: Episteme*; pp. 277

Abstract

The author of the reviewed book skillfully interconnects two linguistics components, namely interesting extracts from the corpus of contemporary Polish, as well as professional and substantive linguistic analyses, both of which make this book a perfect popular-scientific compendium. This well thought-out combination of the above-mentioned components undoubtedly makes Professor Kiklewicz's work an excellent introduction to the broad domain of contemporary linguistic studies, as well as a vivid illustration of changes noticed in contemporary Polish. As such, it fits perfectly to the trend of popularizing knowledge about the contemporary Polish language.

Keywords: Aleksander Kiklewicz, linguistics, contemporary Polish language

Verba docent, exempla trahunt („słowa uczą, przykłady pociągają”) – ta znana łacińska sentencja może być interpretowana na wiele sposobów. Jedną z możliwości jest potraktowanie jej jako przepisu na książkę popularnonaukową. I właśnie takie założenie zdaje się leżeć u podstaw pracy Aleksandra Kiklewicza.

Autor zręcznie przybliży czytelnikowi meandry współczesnej polszczyzny – umiejętnie łącząc interesujące fragmenty wypowiedzi językowych z fachową i merytoryczną warstwą naukową. Połączenie to świetnie oddaje ducha omawianej książki i stanowi jej wielki atut, czyniąc ją – zgodnie zresztą z intencjami Autora (s. 12) – doskonałym kompendium popularnonaukowym.

Struktura pracy jest przejrzysta, a przy tym konsekwentna. Książkę rozpoczyna spis omawianych tekstów (ss. 5–10) oraz wstęp Autora (ss. 11–13). W głównej części opracowania Profesor Kiklewicz przytacza analizowane wypowiedzi językowe, wskazuje na pewne wybrane fragmenty, a następnie objaśnia zawarte w nich zwroty i zjawiska lingwistyczne, komentując je na tle szerokiej domeny językoznawstwa.

Warte podkreślenia jest bogactwo wykorzystanego materiału badawczego i jego różnorodność, zarówno z punktu widzenia mnogości wykorzystanych źródeł (np. książki popularne i popularnonaukowe, publicystyka, ogłoszenia prasowe, anonse internetowe), jak i gatunków i rodzajów literackich (np. dyskurs naukowy, poezja, bajka, literatura piękna, artykuły prasowe).

Całość wieńczy stosunkowo obszerna jak na pracę popularnonaukową bibliografia (ss. 263–269) oraz indeks przedmiotowy (ss. 271–277), który niezwykle ułatwia czytelnikowi odnalezienie się w gąszczu omówionych pojęć i terminów lingwistycznych. Co istotne, dzięki przyjętej w pracy perspektywie badawczej adresaci opracowania uzyskują nie tylko szereg aktualnych informacji z teorii językoznawstwa lecz także obszerną wiedzę o wielu zjawiskach okołojęzykowych, które ujawniły się we współczesnej polszczyźnie w okresie ostatnich kilku dekad transformacji w Polsce.

Recenzowana tu praca wpisuje się w szeroki gatunek zdefiniowana przez Autora jako „wypisy i komentarze lingwistyczne” (s. 11), który niewątpliwie popularyzuje wiedzę o współczesnej polszczyźnie, szczególnie jej wymiarach użytkowych, a także umożliwia poznanie aktualnego stanu badań oraz terminologii lingwistycznej. Tym samym praca ta łączy dwa wymiary: pozwala głębiej spojrzeć na wybrane struktury współczesnej polszczyzny poprzez przywołanie odpowiednich fragmentów tekstów, a także lepiej zrozumieć aktualne metody ich analizy i interpretacji stosując szeroki zestaw narzędzi z instrumentarium studiów językoznawczych.

Omówione powyżej założenia doskonale spełniają funkcję edukacyjną oraz zachowują walory opracowania popularnonaukowego. Przemysłane połączenie obu tych płaszczyzn sprawia, że bez wątpienia praca Profesora Kiklewicza jest doskonałym wprowadzeniem do szerokiej domeny współczesnych studiów lingwistycznych (dla czytelnika zainteresowanego wiedzą z obszaru językoznawstwa), jak również wierną ilustracją zmian obserwowanych we współczesnej polszczyźnie. Jako taka, doskonale wpisuje się w nurt popularyzacji wiedzy o języku polskim i pozwala zaliczyć Autora do kręgu takich współczesnych badaczy i popularyzatorów wiedzy językoznawczej, jak choćby Jan Miodek (2020), czy Jerzy Bralczyk (2021).

Bibliografia

- Bralczyk, Jerzy (2021) *Dwa słowa o słowach. Porady językowe profesora Bralczyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Miodek, Jan (2020) *O śląskiej ojczyźnie polszczyźnie w „Śląsku”*. Katowice: Wydawnictwo Śląsk.